

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Obligationibus Specialibus Certorum Statuum, De
Sacramentis In Genere, Et In Specie, Et De Censuris Et Irregularitatibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDXXXIV.

VD18 90392167

Cap. I. De Forma & Materia Eucharistiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41032

CAPUT PRIMUM.

De Formâ & Materia Eucharistia.

Q. I. **Q**uamnam est materia necessaria, ex qua
conficitur Eucharistia?

Resp. I. Est panis triticeus, & vinum de vite.
Prob. 1. Ex perpetua Ecclesiæ traditione &
praxi. 2. Ex Conciliis præsertim Later. 4. c.
firmiter. ex Trident. sess. 13. c. 4. & can. 2.
& Florent. Tertium est Eucharistia Sacra-
mentum, cuius materia est panis triticeus, &
vinum de vite cui ante consecrationem aqua modi-
cissima admisceri debet. 3. Quia Christus in-
stituens Eucharistiam, non aliam materiam
adhibuit, Matthi. 26. eamque ut necessariam
præcepit, his verbis, *hoc facite*, &c. Luc. 22.
& 1. Cor. 11. Deinde panis triticeus solus est,
quid dicatur simpliciter panis; alii non vocan-
tur panes nisi cum addito, nec adhibentur, nisi
in eius defectum. Item vinum simpliciter est
vinum de vite usuale. At ex Script. & Con-
ciliis materia Eucharistia est panis & vinum
simpliciter.

Hinc 1. non potest valide consecrari panis
confectus ex oriza, avena, hordeo, milio, &c.
vel ex leguminibus, radicibus herbarum, aut
fructibus arborum: item ex tritico non puro,
sed mixto, v. g. Hordeo vel avenæ, si quan-
titas tritici non sit notabiliter maior; nam aliàs
Panis non esset simpliciter triticeus. Quare

Tom. III.

R

Missa.

Missale Rom. de defect. ait: *Si panis non sit triticeus, vel si triticeus admixtus sit granis alterius generis in tanta quantitate, ut non maneat panis triticeus; vel sit alioqui corruptus; non conficitur Sacramentum.* Secus, si farina alterius materiae sit in tam parva quantitate, ut panis moralis aestimatione censeatur adhuc triticeus. Reverentia tamen Sacramento debita exigit, ut panis sit ex puro tritico, & valde albus. Licetè verò consecrari non potest panis confectus ex grano, de quo dubitatur an sit verum triticum; nam in Sacramento, quæ non sunt de necessitate mediæ, nunquam licet adhibere materiam non certam; alioqui sine necessitate urgente exponerentur nullitati. Species autem grani, de quibus præsertim aliqui dubitant an sint triticum, sunt siligo seu secale, & spelta; nam quamvis S. Thom. senserit siliginem esse triticum, quia quandoque ex tritico in malis terris generatur; multi tamen id negant, quia quandoque etiam ex tritico nascitur avena; potestque res unius speciei propter diversas dispositiones & causas degenerare in rem alterius speciei.

Hinc 2. Non potest validè consecrari 1. Liquor expressus ex pomis, piris, cerasis, &c. 2. Omphacium, *du Verjus*, quia necdum habet naturam vini. 3. Acetum, quia non est amplius vinum, & fit ex corruptione substantiali vini. 4. Succus intra uvas maturas adhuc contentus, aut vinum in pane vel alia simili

ma-

materia contentum; quia in tali statu non habet rationem vini usualis. 5. Vinum Aromaticis ita conditum, ut morali æstimatione speciem vini amiserit. Secus, si alteratio sit exigua, quamvis illicitè consecraretur.

E contra validè consecratur 1. Mustum, seu vinum ex uvis maturis recens expressum, cum iam habeat naturam vini, quamvis hoc sit prohibitum; quia est impurum ob admixtas fæces, ac proinde indecens. In necessitate tamen iuxta S. Thom. 3. p. q. 74. a. 5. ad 3. licitè consecratur. 2. Vinum congelatum, sed postea resolutum, modò per gelu non fuerit corruptum. Vinum autem actu congelatum, & non resolutum est materia incerta: quare si fortè in hyeme vinum in Calice congeletur debet per ignem resolvi priusquam consecratur; sed eius congelatio, quantum potest, impediri debet.

Resp. II. Ad valorem Sacramenti requiritur, ut panis sit confectus ex farina triticea aquâ naturali dilutâ, & igne coctâ. Nam sic conficitur panis simpliciter dictus, & usualis, aliorumque ciborum comes, qualem Christus instituit.

Hinc non possunt validè consecrari 1. Liba, placentæ, & similia confecta ex farina triticea mixta lacte, butyro, ovis, melle, saccharo, aliisque liquoribus ab aqua naturali specie differentibus; nisi fortè liquores isti admixti aquæ naturali, essent in exigua quantitate, ita

ut aqua plurimum prædominaretur. Illicitum tamen est consecrare panem triticeum mixtum quacunque re, grano, vel liquore, etsi in parva quantitate: quia est contra usum Ecclesiæ & reverentiam Sacramenti postulantis materiam omnino puram. 2. Massa cruda, seu pasta; quia non est panis usualis, nec cibis hominum. Si autem farina sit diluta aquâ rosaceâ, dubium est, an sit valida materia, ut habet Missale Romanum.

Porro ex præcepto & usu Ecclesiæ panis consecrandus apud Latinos debet esse figurâ orbiculari & integrâ.

Not. Nulla videtur posse occurrere causa moraliter sufficiens ad conficiendam Eucharistiam, nisi in materia certa, inquit Suarez; quia huic Sacramento summa reverentia debetur; & aliunde non est necessarium necessitate mediæ in re ad salutem.

Q. 2. An panis tam azimus quam fermentatus est materia valida?

Resp. Aff. Ex Conc. Florent. in decreto unionis, ibi: Desinimus in azimo, sive fermentato pane triticeo Corpus Christi veraciter confici; Sacerdotesque in altero ipsum Domini Corpus conficere debere, unumquemque scilicet juxta suæ Ecclesiæ sive Occidentalis sive Orientalis consuetudinem. Ratio est, quia uterque est panis verus & simpliciter dictus, & sic in Script. vocatur; nam uterque fit ex farina triticea, aquâ naturali
sub

subactâ, ac puro igne coquitur, habetque proprium usum panis.

Latini tamen tenentur sub mortali consecrare azimum, Græci verò fermentatum, singuli juxta Ecclesiæ suæ ritum: nam ita præcepit Florent. cit. & utriusque Ecclesiæ consuetudo antiquissima obtinet vim legis graviter obligantis, utpote de re gravi. Hinc c. ult. de celebrat. Sacerdos quidam Latinus jubetur privari in perpetuum Officio & Beneficio, quod in fermentato consecrasset in defectum azimi. Quare in hoc nulla dispensat necessitas, ne Viatici quidem pro infirmo consecrandi; nam ad tanti Mysterii majorem reverentiam interest modò ac ritu convenienti semper confici. Præceptum quippe divinum circa Viaticum non obligat, nisi quando id fieri potest modo convenienti & cum debitis circumstantiis.

Not. Quamvis multi dicant Sacerdotem Latinum iter agentem per Græciam licitè uti fermentato, & Græcum azimo in Occidente, in his scilicet locis ubi non sunt Ecclesiæ sui ritus; quia ex S. Aug. Epist. ad Januar. licet cuique facere quod in ea Ecclesia, in quam venit, invenerit, modo non adversetur divino mandato. Si tamen inter Latinos sint aliqua Ecclesiæ Græcorum, & inter Græcos aliqua Latinorum, in his tenetur unusquisque suæ Ecclesiæ ritum servare; quia hoc ipso quòd ibi templum habent, perinde est quoad Sacrificium,

cium, ac si essent in sua patria. Nec licet Latino in Ecclesia Græcorum inter Latinos sita celebrare in fermentato; quia hoc est speciale privilegium Græcis in ea Ecclesia concessum.

Q. 3. An & quanta aqua admisceri debet?

Resp. I. Ex præcepto Ecclesiæ aqua elementaris ante consecrationem vino admisceri debet. Constat ex Florent. supra cit. & Trid. sess. 22. c. 7. ibi: *Monet S. Synodus præceptum esse ab Ecclesia Sacerdotibus, ut Aquam vino in Calice offerendo miscerent, tum quod Christum Dominum ita fecisse credatur; tum etiam quia elatere ejus aqua simul cum sanguine exierit, &c.* Quod præceptum sub mortali obligat: quia licet materia sit in se levis, est tamen gravis ratione finis & significationis; nam apponitur aqua ad repræsentandam unionem populi fidelis cum suo capite Christo, ex *Trid. ibid.* atque etiam unionem humanitatis cum Verbo. Hæc tamen admixtio aquæ non est de necessitate Sacramenti, ita Missa Roman. & Trid. solum dicit hanc esse præceptam ab Ecclesia.

Resp. II. Aqua vino miscenda debet esse modicissima. Quia 1. Ita Florent. statuit, & fert usus Ecclesiæ. 2. Ut ait Conc. Tribur. can. 19. sic melius significatur majestas Christi per vinum designata, & populi fragilitas per aquam repræsentata. 3. Hoc est tutius, nam (ut ait S. Thom.)

S. Thom.) vinum aliquando ita debile est, ut per aquam in magna quantitate, licet minore, facile corrumpatur. Sufficit autem una aqua gutta sensibilis; cum ad signum sensibile, & significationem convenientem sufficiat. Ad validam verò consecrationem necesse est ut major sit quantitas vini quàm aquæ, quia materia Calicis est solum vinum usuale. At tale non esset, si vinum aquæ non prædominaretur; & res mixta non esset potius vinum quàm aqua. Quare c. 13. *de celebrat. Miss.* dicitur perniciosus abusus, quòd plus aquæ quàm vini in Calicem infundatur.

Resp. III. Hæc mixtio necessariò fieri debet. 1. Tempore Missæ & in ipso sacro Calice, nam alioqui non esset Cæremonia sacra, nec sacram significationem haberet. 2. Ante Calicis oblationem, ob Ecclesiæ usum: unde graviter peccaret qui eam tunc omitteret. Quòd si illa mixtio ante Calicis oblationem facta non fuisset, fieri debet ante Calicis consecrationem, nam usque ad illam subsistit ratio & tempus præcepti ac significationis, non post; quia tunc prohibetur, & cessat tempus, ex Missal. Rom.

Q. 4. *An ut utraque hæc materia validè consecratur, debet esse moraliter præsens consecranti?*

Resp. Aff. Quia 1. ita traditio & praxis Ecclesiæ in facto Christi fundata; Christus enim

consecravit materiam præsentem, & non dedit potestatem Apostolis faciendi, nisi quod ipse fecerat. 2. Id exigit veritas formæ, quæ continet pronomen demonstrativum. *Hoc, hic*: nihil enim demonstrari potest ad sensum, nisi sit moraliter præsens. 3. Alioqui Sacerdos posset totum panem, qui nunc in hac urbe vel tota regione existit, consecrare.

At sufficit moralis præsentia: nam hæc sufficit ad veritatem formæ. Ad moralem autem præsentiam materiæ, ex communi hæc requiruntur. 1. Ut consecrans sciat materiam ibi esse. 2. Ut materia sensu aliquo percipi possit, non tamen necesse est, ut in se videatur, vel tangatur à Sacerdote; sed sufficit ut in eo loco sita sit, in quo à consecrante possit sensu percipi, sive in se, sive in alio, ut in suo toto, vel proximo continente aut vase ad illam continendam destinato. Sic Hostiæ quæ latent sub aliis multis in cumulo censentur Sacerdoti præsentem; nam id censetur moraliter præsens, quod potest demonstrari humano modo ad sensum per pronomen. *Hic, hoc*, independentem ab omni alio signo. 3. Ut si propinqua qualis debet esse res, quæ velut in usum humanum assumenda, demonstrari potest pronomine, *hic vel hoc*: alioqui non esset præsens more humano. Sed cum definiri nequeat, quænam absolutè requiratur propinquitas, in re incerta servari debet praxis Ecclesiæ non consecrantis, nisi materiam valdè propinquam.

quam. Item materia debet esse coram Sacerdote, alioqui non posset demonstrari per *ly hoc*, strictè sumptum, per quod debet significari res præsens independentè à circumstantiis, & ab omni alio nutu & signo. *Requiritur ut materia consecranda, in actu consecrationis sit coram Sacerdote,* ait Missale Rom. de defect.

Hinc non potest validè consecrari materia licet vicina, si sit à tergo, vel sub mappa, vel post parietem, aut aliud corpus opacum, quod non habeat rationem thecæ, seu vasis proximè illam continentis; nam tunc non est moraliter præsens consecranti, nec ullo sensu demonstrabilis. E contra Hostiæ in pixide seu Ciborio clauso contentæ consecrantur, si ad eas dirigatur intentio; quia ad moralem præsentiam rei sufficit, quòd proximum ejus continens, ad illam continendam destinatum, sit præsens; quemadmodum vinum in lagena clausa censetur moraliter præsens & demonstrabile ei, cui lagena est præsens; quia ratione continentis proximi contentum præsens est, & demonstratur.

Quædam circa hoc dubia sic resolvit recentior Theologus. 1. Si Hostiæ non sint in ipso altari, sed alicubi prope illud, v. g. si in credentia ex oblivione sint relictæ, probabiliter non consecrantur, quamvis Sacerdos antea habuerit intentionem eas consecrandi. Tum quia non videntur connaturaliter designari

R s

per

per *ly hoc*; tum quia præsumi non debet Sacerdos voluisse intentionem suam extendere ad eas contra præxim & præceptum Ecclesiæ consecrandas in eo loco, in quo non possunt sine gravi culpa consecrari.

2. Si sint positæ quidem in altari, sed alicubi extra Corporale ad latus, res est dubia, & maximè pendet ab intentione Sacerdotis. At si positæ sint, non quidem supra Corporale, sed prope illud, v. g. à parte Evangelii inter librum & Corporale, videntur consecratæ, quamvis Rubricæ præscribant, ut ponantur supra Corporale, sicut verè consecrantur in Ciborio clauso super Corporali posito, licet Rubrica præcipiat tunc aperiri in ipsa consecratione, sicut in prima oblatione: nam possunt sufficienter demonstrari per *ly hoc*.

3. Gutte vini, quæ Calici separatim à toto adhærent extrinsecus, non consecrantur: cum enim consecrari licitè non possint, præsumi non debet Sacerdos intendere earum consecrationem. De iis verò quæ intra cuppam sunt separatæ à toto, variant sententiæ: unde pro praxi expedit ut Sacerdos semel pro semper intendat non consecrare, nisi id, quod est præcisè continuum.

4. Sacerdos de vera hostiarum consecratione rationabiliter incertus vel dubius, debet eas sumere post Sanguinem; vel, si nimis multæ sint, rogare alium Sacerdotem, ut in suo Sacro dum unam alteram hostiam absolutè
con;

consecrat, simul eas intendat consecrare, sub conditione, si non sint consecratæ; vel id ipse die sequenti in suo sacro faciat. Quòd si dubium sit de valore consecrationis alterutrius materiæ pro sacrificio constitutæ, debent iterum verba consecrationis super illam materiam proferri sub conditione: & si dubium sit de valore materiæ, v. g. quia præsumitur vinum esse acetum, vel aqua plurimo vino mixta, debet certam aliam consecrare, ne sacrificium imperfectum relinquat, & post Communionem sumere materiam dubiam.

Q. 5. An ad validam consecrationem necesse est, ut materia consecranda determinetur in particulari per intentionem Sacerdotis?

Resp. Aff. Quia 1. Missale Rom. de defect. sic habet: Si quis habeat coram se undecim hostias, & intendat consecrare solùm decem, non determinans quas decem intendit, non consecrat; quia requiritur intentio. Secus, si putans quidem esse decem, tamen omnes voluit consecrare, quas coram se habebat, nam tunc omnes erunt consecratæ: atque ideo quilibet Sacerdos talem intentionem habere debet, scilicet consecrandi eas omnes, quas ante se ad consecrandum positas habet. 2. Quia actiones sunt circa singularia determinata: ergo intentio Ministri, quæ est causa practica consecrationis, ferri debet circa materiam determinatam. 3. cum forma Eucharistiæ sit demonstrativa, exigit determinationem rei demon-
stran-

strandæ; res enim indeterminata demonstrari nequit. Non est tamen necesse singulas hostias designari quoad numerum, sed sufficit eas designari in toto objecto quod proponitur, v. g. ut Sacerdos intendat consecrare omnes hostias præsentis, etsi ignoret illarum numerum, vel circa illum erret, ut patet ex Rubrica cit. Imò si plures hostias habeat quàm sumere statuerat, omnes consecrantur; quia omnes sunt ei moraliter præsentis, & intendit consecrare id quod præsens est. Nec error speculativus tollit intentionem absolutam consecrandi materiam præsentem, quam ut debitam censetur habere implicite, nisi eam expressè excludat. Hinc si putans se tenere unam hostiam, post consecrationem invenerit fuisse duas simul junctas, in sumptione sumat simul utramque. Missale Rom.

Q. 6. An quævis minutissima materia potest valide consecrari?

Resp. Aff. Modò sit sensu perceptibilis, nam talis materia potest esse signum sensibile, & per verba consecrationis ad sensum demonstrari. At si particulæ panis vel vini ita sint exiguæ, ut nequeant naturaliter sensu percipi, non possunt validè consecrari. Quia non possunt demonstrari præsentis in ordine ad sensum, prout exigunt voces *hic* & *hoc*; & quia Sacramentum debet esse signum sensibile. Non

Non potest autem fieri consecratio, quin conficiatur Sacramentum.

Q. 7. *An potest validè consecrari materia in maxima quantitate?*

Resp. Aff. Modò sit secundùm se totam moraliter præsens consecranti. Ita commun. Quia 1. Christus nullam certam quantitatem definivit, & absolute dedit Sacerdotibus potestatem consecrandi panem & vinum, absque limitatione ad certam aliquam quantitatem. 2. Quantacunque sit materiæ quantitas præsens, designari potest per pronomen *hoc*, & verificatur formâ. Non licet tamen majorem quantitatem consecrare, quam tempore opportuno possit absumi; quia periculum esset ne species putrescerent. Quòd si consecratur nimis magna quantitas cum injuriâ Sacramenti, erit abusus potestatis à Christo concessæ, qui non impedit substantiam Sacramenti.

Q. 8. *An panis sine vino, vel vinum sine panè consecrari potest?*

Resp. I. Non potest licitè. Quia 1. Christus præcepit ut utraque materia consecraretur per hæc verba: *Hoc facite in meam commemorationem* 1. Cor. 11. sic enim Trident. sess. 22. c. 1. interpretatur. 2. Eucharistiæ institutio exigit utriusque consecrationem. Nam Eucharistia ut est Sacramentum, instituta est ad

ad modum & signum integri convivii, quod cibo & potu perficitur: & ut est Sacrificium, est incruenta ac mystica immolatio Christi, constituti modo quodam mortuo sub speciebus per consecrationem, & expressa representatio Sacrificii cruenti, quod per realem separationem Sanguinis à Corpore in cruce peractum est. Sed ad hoc necesse est, ut ambæ materiæ consecrentur, & sub illarum speciebus Corpus & Sanguis mysticè separentur, & expressè represententur ut separata fuerunt in Cruce: unde ex institutione divina consecratio utriusque speciei est de Sacrificii substantia & integritate: hoc autem Sacramentum non conficitur nisi in Sacrificio. Igitur institutio Eucharistiæ, quæ est juris divini, ac proinde jus divinum exigit utriusque materiæ consecrationem. 3. Ecclesia id prohibet, ut patet ex ejus usu, & Missal. Roman. de defect.

Resp. II. Validè tamen una materia sine alia consecratur. Quia 1. Christus priùs tempore per verba de præsentis consecravit unam materiam, quàm alteram: sic etiam Sacerdos consecrat, & hostiam adorandam populo proponit ante vini consecrationem. Quare si Sacerdos per impotentiam vel malitiam non consecraret vinum, non ideo efficeret, ut species panis consecrata non esset verè consecrata. 2. Veritas & significatio formæ, per quam consecratur una species, est absoluta & inde-

independens ab altera forma consecratoria alterius speciei: ac proinde exigit, ut Christus sit statim sub tali specie consecrata independenter ab altera; aliàs forma esset falsa.

Q. 9. *Quanam est Forma Eucharistia?*

Resp. I. Quisque graviter tenetur proferre totam formam quæ in Canone legitur, ob usum & præceptum Ecclesiæ in re tam gravi. Forma pro consecratione panis, hæc est: *Hoc est enim Corpus meum*: pro vini, ista: *Hic est enim Calix Sanguinis mei, Novi & æterni Testamenti, Mysterium fidei, qui pro vobis, & pro multis effundetur in remissionem peccatorum*. Verba autem essentialia formæ debent proferri assertivè, seu cum intentione affirmandi id, quod significant: nam ex patribus & Florent. Sacerdos ea profert ex persona Christi, seu ut gerens personam Christi; & debet per illa intendere consecrare ac efficere quod significant.

Resp. II. Ad validam consecrationem certum est requiri hæc verba: *Hoc est Corpus meum: Hic est Calix Sanguinis mei*: aut illis æquivalentia, quæ significant clarè ac distinctè conversionem panis in Corpus Christi, & vini in Sanguinem: verba enim non efficiunt nisi, id quod significant. Horum autem sensus est: hoc contentum sub his speciebus, est Corpus meum, est Sanguis meus.

Hinc invalida est consecratio 1. Si pro ly
hec,

hoc, diceretur *illud*, quia *ly illud* non demonstrat rem præsentem. 2. Si dicatur *ibi* vel *hic* adverbialiter, quia voces illæ significant tantum Corpus esse in pane, vel Sanguinem in vino, non autem veram conversionem panis in Corpus, aut vini in Sanguinem. 3. Si pro *ly Corpus* dicatur *caro*, quia Corpus plus significat quam *caro*, Corpus enim est totum integrale constans non solum ex carne, sed etiam ex ossibus, nervis, &c. 4. Si dicatur *Hoc Corpus est meum*; nam transpositio illa mutat sensum. 5. Si dicatur, *Hoc est Corpus Christi*.

Resp. III. Hæc verba: *Hoc est Corpus meum; Hic est Calix Sanguinis mei*, aut illis æquivalentia ad validam consecrationem secundum multos sufficiunt; & probant. 1. Ex Patribus, qui nulla alia verba pro forma assignant. 2. Quia ista verba perfecte significant præsentiam Corporis & Sanguinis Christi sub speciebus panis & vini: verba autem formæ, utpotè practica, efficiunt id quod perfecte significant.

CAPUT II.

De Præcepto Eucharistia, ejus effectu, & dispositione.

Q. I. **A**N extat præceptum sumendi Eucharistiam?

Resp. I. Extat præceptum divinum aliquando